

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

x

Nro 25 • Perjantaina 28. joulukuuta 2007

58. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

*Kiitämme kuluneesta vuodesta ja
toivotamme kaikille lukijoillemme
ja yhteistyökumppaneillemme*

*Menestyksellistä ja
Onnellista Vuotta 2008!*

Kurkijoki-Säätiö Kurkijokelainen

**Sivuillamme
TÄNÄÄN mm.**

Evakkolapset ry:n kevät	3
Miriamin kirje.....	3
Elisenvaaran koulu 80 v.	4
Lappi liekeissä –seminaari	5
Heikinmaa:	
Sota-aika, osa 5	6
Ylistaron yhteismuistomerkki	7

Alkuvuoden 2008 Kurkijokelaiset ilmestyvät

11.1., 25.1., 8.2., 22.2.,...

Ylistaron muistomerkistä Kurkijokelaisessa

Karjalaisten vainajien muistomerkkin paljastustilaisuudesta 11.10.1953 Ylistaron kirkkomaalla muodostui mieliin painuva tilaisuus

Runsaslukuisasti olivat ylistarolaiset sekä ennen kaikkea siellä asuvat karjalaiset saapuneet jumalanpalvelukseen Ylistaron

kirkkoon, jossa saarnan piti entinen Kurkijoen seurakunnan kirkkoherra (Arvi) Kujala, puhuen 4. rukouspäivän tekstin johdolla. Puhuja korosti, että ennen kaikkea meidän tulee kiittää Jumalaa, joka meitä vaikeuksienkin yli auttaa: ”Kiitetty olkoon Herra joka päivä. Meitä kantaa Jumala, meidän apumme.”

Ylistaron kirkkokuoro

lauloi Bachin Meit’ armahden oi Jumala. Jumalanpalveluksen jälkeen siirryttiin hautausmaalle, jossa tapahtui muistomerkkin paljastus ja luovutus seurakunnan haltuun.

Ylistaron torvisoittokunnan säestämänä veisattiin virsi 125. Hra V. (Väinö) Kuivainen piti tervehdyspuheen, lausuen lämpimiä sanoja niistä monista vaike-

uksien alla vaeltaneista, joiden matka on täällä päättynyt ja ikuinen lepo alkanut. Ylistaron mieskuoro lauloi Rauha, rauha taivaan, sekä Finlandian.

Kurki-Säätiön osuus

Kurki-Säätiön edustaja, maanviljelijä J. (Juho) Toiviainen piti muistomerkkin paljastus- ja luovutuspu-

heen, jossa hän julkatoi sen totuuden, miten kansa pitää kunniaa esivanhempiansa ja sukupolvien työtä kansansa hyväksi, sen mukaan se luo itselleen tulevaisuuden. Asainhoitotoimikunnan puolesta hän luovutti sitten muistomerkkin seurakunnan haltuun kiittäen kaikkien vainajien omaisten puolesta niitä, jotka ovat edesauttaneet asiaa.

Kun verho oli poistettu, laskevat Kurki-Säätiön seppeleen khra Kujala ja maanvilj. Toiviainen.

Torvisoittokunnan esiinnyttyä puhui lääninrov. A. (Arvi) Malmivaara: ”Kuten Joosef halusi päästä kuoltuaan isensä hautaan, niin ovat ajatuksemme siellä, missä esi-isämme lepäivät.

JATKUU SIV. 7

Ylistarolla on laitettu Karjalasta lähtemään joutuneiden ja paikkakunnalla kuolleiden evakkojen hauta kauniiksi – osittain karjalaisten säätiöiden tuella. Myös Kurkijoki-Säätiö oli hankkeessa mukana.

Käkisalmlaisten jälkeen on hautausmaahan muistomerkkin mukaan eniten haudattu kurkijokelaisia. Myös yksi hiitolainen on Ylistaroon vuosina 1941-44 haudattu.

Hiitolaisten muistomerkki Kankaanpään hautausmaalla

Muistomerkki kertoo 60 hiitolaisen evakkomatkan päättämisestä Kankaanpäässä.

Karjala-lehdessä on syksyn aikana kysely eri pitäjien evakkoajan yhteisiä hautamuistomerkkejä. Kaikki hiitolaisetkaan eivät ehkä tiedä, että Kankaanpään hautausmaalle on pystytetty ensimmäisinä evakkovuosina sinne haudattujen hiitolaisten yhteinen muistomerkki.

Muistomerkkin toisella puolella lukee: ”Tässä lepää Hiitolan seurakuntalaisia, sodan tieltä siirtyneitä, kotinsa jättäneitä” ja toisella puolella: ”Karjalasta Kankaanpäähän, mainen matka päättyi tähän. Tästä kerran nousemme, Herran eteen astumme”.

Muistomerkkin kummallakin puolella on 30 vainajan nimet ja heidän synty-

mä- ja kuolinaikansa. Suurin osa vainajista on ollut vanhoja ihmisiä, joukossa on jonkin verran lapsia. He eivät kestäneet evakkomatkan rasituksia ja kulkutauja.

Kuolleisuus on ollut suurin ensimmäisen evakkokevään aikana. Myös vuosi 1941 oli rankka vanhoille ihmisille. Muistokivessä on parikymmentä yli 80-vuotiaan nimeä. Siinä on vain muutama nimi vuosikymmenen lopulta. Joittenkin sinne haudattujen nimet puuttuvat muistokivestä.

Kun monen Kankaanpäähän haudatun omaiset siirtyivät pois Kankaanpäästä, haudat jäivät hoitamatta. Katri Vainio omaehtoisesti huolehti samalle

alueelle haudattujen kotipi-
täläistensä haudoista.

Kun kesällä 1950 pidettiin Hiitolan pitäjäjuhlakankaanpäässä, niin siellä asetettiin muistomerkkitoimikunta, jonka tehtäväksi tuli suunnitella muistomerkki ja hankkia rahoitus siihen. Varat saatiin kansalaiskeräyksellä.

Muistomerkkin suunnitelli ja valmisti paikallinen kiviveistäjä. Se paljastettiin jo samana vuonna Pyhäinmiesten päivän aikaan ja luovutettiin Kankaanpään seurakunnan hoitoon. Vuonna 2005 Kankaanpään seurakunta ja Hiitola-säätiö kunnostivat muistomerkkin yhdessä.

Liisa Syrjä

Kauaskantoinen uudenvuodenlupaus

Maailman eri valtiot tekivät uudenvuoden lupauksensa jo ennen joulua: 180 valtiota oli kokoontunut Baliin ilmastokokoukseen, jossa ne päättivät yhdessä vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Kasvihuonekaasut syntyvät fossiilisten aineiden polttamisesta. Päästöt lämmittävät maapallon ilmastoa kuulemma vaarallisella tavalla. Mutta siitä saavat kertoa lisää asiasta paremmin tietävät tiedemiehet.

Teollistuneet maat rasittavat ilmastoa eniten, mutta myös kehitysmailla on oma osuutensa ilmastomuutokseen. Ne tuhoavat polttamalla maapallomme tärkeimpiä "keuhkoja" eli metsiä. Mitä minä sitten voisin tehdä? Ainakin voisin, niin kuin meistä jokainen, tehdä oman uudenvuodenlupaukseni ja luvata kierrättää. Voisin myös alentaa oman kotini lämpötilaa. Minä voin myös käyttää yleisiä kulkuneuvoja päästäkseni paikasta toiseen, mikä ei tosin maaseudulla ole kovin helppoa. Voin myös tavaroiden ostamisen sijaan hankkia vähän energiaa kuluttavia palveluita, vaikkapa lahjoiksi. Muovipussien ja -kassien ostamisen sijaan voisin valita hyvälaatuisia, vähän pakattuja tuotteita sekä käyttää kunnollisia kauppakasseja, niin kuin ennen vanhaan.

"Vanhalle vuodelle hyvästi jätä. Ystävä rakas, usko tätä: helliä itseäs salli, ota uusi elämän malli äläkä aikaa tuhlaa, vaan vietä riemullista uudenvuoden juhlaa!"

Meistä jokainen voi osallistua hyvillä päätöksillään ympäristötekoihin. Voimme omilla toiminnollamme vaikuttaa jätemäärien vähentämiseen kierrättämällä. Jätteiden lajittelu ja niiden hyödyntäminen säästää luonnonvaroja ja energiaa. Lajittelu tuo säästöjä myös jätetuotokustannuksiin ja vähentää kaatopaikkojen tilantarvetta ja ympäristöhaittoja. Parasta jätetuotosta on kuitenkin syntymätön jäte, joten ostopäätöksillämme on suuri merkitys.

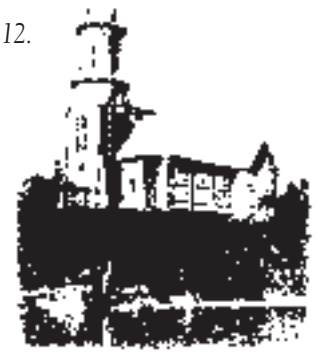
Kierrättämisen sanotaan olevan yhtä helppoa kuin kauppakassin sisällön tyhjentäminen kuivatarvike- ja jääkaappeihin. Kullekin jätelajille vain varataan kotiin oma keräysastiansa, josta ne sitten tyhjenetään yhteiskeräysastioihin. Näin uudenvuoden alla on muistettava, että uudenvuoden tina on ongelmajätettä, koska se sisältää paljon lyijyä. Tinat kannattaisikin valaa aina uudelleen ja uudelleen, muuten ne pitää viedä ongelmajätteen vastaanotopisteeseen. Ammutut, täysin jäähtyneet raketit saa sen sijaan laittaa sekajätteen joukkoon.

Tämän uudenvuoden "saarnan" jälkeen toivottelen oikein miellyttävää vuodenvaihdetta ja Onnellista Uutta Vuotta 2008!

Raija Hjelm

Hartaus
uudenvuodenaatoksi 31.12.

Mennyt ja
tuleva!

Mennyt vuosi jää peruuttamattomasti taakse. Yhtäkään sen päivää emme saa takaisin. Yhdellekään vuoden tapahtumalle ei ole luvassa uusintoja. Tämä tosiasia saa mielen joskus toivottomaksi. Varsinkin silloin, jos omia valintoja, tekoja tai tekemättä jättämissä ajattellessa tulee synkkä olo.

Vaikka kulunut vuosi 2007 on peruuttamattomasti ohi, sen merkitys meille ei välttämättä ole vielä tiedossamme. Sen vaikutus tähän päivään tai tulevaisuuteemme ei ole vielä alkuunkaan selvä. Vuoden tapahtumia ei kannata ajatella kiiveen hakattuina faktoina tai vitriinissä säilytettävänä muistoesineinä vaan kuin savena, josta elämän työpöydällä voimme muovata jatkuvasti jotain uutta.

Elämä on täynnä salaisuuksia. Niin kauan kuin elämme, mikään ei ole täysin valmista. Niin kauan kuin elämme, myös menneisyytemme voi saada uusia merkityksiä. Katselemme sitä tänään eri näkökulmasta kuin vaikkapa viiden vuoden kuluttua. Kaikkien elämämme tapahtumien lopullinen merkitys paljastuu vasta elämän lopusta käsin.

Jeesus kohtasi paljon monella tavoin hairahtaneita ihmisiä, joiden lähimmäisyys tai koko elämä oli pilalla tai varustettu miinusmerkillä. Mikään noista menneisyyden kokemuksista ei kuitenkaan saanut Jeesusta kavahtamaan näitä ihmisiä tai pitämään heitä toivottomina tapauksina. Päinvastoin heidän epäonnistumisistaan, synneistään ja vääräystään rakentui silta sydämeen, johon myös anteeksiantamuksen sanoma oli tervetullut.

Näin tapahtui myös ryövärin kohdalla, joka ristillä roikkuessaan pyysi Jeesusta muistamaan häntä valtakunnassaan. Tuo yksinkertainen pyyntö käänsi kaiken eletyn aivan uudelleen valoon. Rikollisen ja murhamiehen tekoja ei voinut saada tekemättömäksi, mutta ne saattoi saada anteeksi. Se, mikä hänen elämässään näytti lopullisesti tuhoutuneelta, pitikin sisällään ikuisen elämän siemenen. Ristillä riippuneen murhamiehen elämän viimeisillä hetkillä hänelle avautui taivaan ovi.

Kaikki se, minkä halusimme häveten jättää taaksemme, mutta josta emme koskaan elämässämme pääse eroon, voikin saada uskomattoman myönteisen merkityksen elämässämme. Se voi saada meidät nöyrytyään ja kaipaamaan Jumalan anteeksiäntoa. Jumala, joka on rakkaus, ei kaipaa mitään muuta niin kovasti kuin, että voisi meitä lapsiaan armahtaa.

Siksi mennyt ja tuleva kuuluvat yhteen. Jos tulevanakaan vuonna emme säästy lankeemuksilta, koettelemuksilta tai raskailta päiviltä, saamme kuitenkin rukoilla, etteivät ne valuisi kohdallamme hukkaan. Tätä uskallamme pyytää, sillä: "Mikään ei voi erottaa meitä Kristuksen rakkaudesta." Room. 8:35.

Tarja Korpela

Kirjoittaja on Vantaan seurakuntayhtymän johtava kasvatustyön pastori.

Mummon jouluosaarna 2007

- Ota toki, mummo pieni, saarnanuotti pois!
Kiitosmieli joulun alla suotavampaa ois.

- Siispä kiitos, ystäväni!
Tänään tuntuu tältä:
Itse olet ilon tuoja, lahja elämältä.

- Monta onnen ohjenuoraa ennenkin sain sulta.
Jospa ilon pisaroita voisit saada multa!

- Lakaistaanko maton alle kaikki pahuus täältä, että hyvyytemme loistaa voisi murheen päältä?

Huomenna voi, tiedän kyllä, kaikki olla toisin. Jospa silloin vuorostani iloks' olla voisin.

Helppoa on saarnanuotti vaihtaa ilon kuusiin. Tehdään tästä hyvä joulu, onnekaampi vuosiin!

- Liian kanssa pahan valtaa näimme pitkin vuotta. Sitä vastaan taistelimme usein aivan suotta.

- Ystävyden ylläpitoon löytyy keinot kyllä. Hymyyn voimme vastata me aina hymyilyllä.

Lyyli Nevanperä

Jouluosaarna saapui toimitukseen hiukkasen myöhässä ehtiäkseen joulunumeroomme, mutta sopii aiheeltaan myös näin uuden vuoden alla.

Salli meille joulumieli, ota itse puolet.
Yhdessä kai karkotamme täältä turhat huolet.

Puhelin on keksitty, ja vierailusi aina poistaa huolet huomisen. Ne turhaan mieltä painaa.

NIMIPÄIVÄT

pe 28.12. Piia,
Viattomien lasten päivä
la 29.12. Rauha
su 30.12. Taavetti, Taavi,
Daavid
ma 31.12.2007
Sylvester,
Silvo
ti 1.1.2008
Uudenvuodenpäivä
ke 2.1. Aapeli
to 3.1. Elmo, Elmeri,
Elmer
pe 4.1. Ruut
la 5.1. Lea, Leea
su 6.1. Harri,
Loppiainen
ma 7.1. Aku, Aukusti,
August
ti 8.1. Titta, Hilppa
ke 9.1. Veikko, Veli,
Veijo, Veikka
to 10.1. Nyyrikki

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaan

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Muistettavaa

Elisenvaaran Martat kok. ma 7.1.2008 klo 13 Ritvalla Loimaalla, Haapainmäentie 439.

Hiitolan Pitäjäseura ry:n järjestämä hengellinen tarinailta ti 8.1.2008 klo 18 Porissa, Tuomarink. 2. Liisa Syrjän vetämän illan vieraina mm. kirkkoherra Kari Penttinen ja kanttori Juhani Kemppainen. Tervetuloa mukaan entiset ja uudet.

Kurkijokelaisten 62. pitäjäjuhla elokuun toisena viikonloppuna eli 9.-10.8.2008 Loimaan yhteiskoulun tiloissa. Myös lauantain Muistojen illamat ovat yhteiskoululla. Juhlallemme on Loimaan kaupunginkirkossa.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm

ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa

Avoimena: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14

puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäisään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %

Mustavalko 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualla 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Sanan Voimaa

28.12. Stefanos puhui: "Te niskuroijat, ympärileikatut mutta sydämelättäne ja korviltanne pakanat! Aina te olette vastustamassa Pyhää Henkeä - niin kuin isänne, niin myös te!" Ap.t. 7:51

29.12. Sinun käskyistäsi minä saan ilon. Ne ovat minulle rakkaat. Minä kohotan käteni sinun puoleesi, minä tutkistelen sinun käskyjäsi. Ps. 119:47-48

30.12. Simeon siunasi heitä ja sanoi Marialle, lapsen äidille: "Tämä lapsi on pantu koetuksesi: monet israelilaiset kompastuvat ja monet nousevat." Luuk. 2:34

31.12.2007 Unohtaako äiti rintalapsensa, unohtaisiko hoivata kohtunsa hedelmää? Vaikka hän unohtaisikin, minä en sinua unohda. Jes. 49:15

1.1.2008 Minä menen Isän luo, ja mitä ikinä te pyydätte minun nimessäni, sen minä teen, jotta Isän kirkkaus tulisi julki Pojassa. Mitä te minun nimeeni vedoten pyydätte minulta, sen minä teen. Joh. 14:12-14

2.1. Ja nyt - näin sanoo Herra, joka sinut loi, Jaakob, joka sinut muovasi, Israel: - Älä pelkää. Minä olen lunastanut sinut. Minä olen sinut nimeltä kutsunut, sinä olet minun. Jes. 43:1

3.1. Kun kuljet vesien halki, minä olen sinun kanssa-

si, kun virtojen poikki, ne eivät tempaa sinua mukaansa, kun astut tulen lävitse, sinä et pala eikä liekki sinua polta. Jes. 43:2

4.1. Jokainen, joka uskoo, että Jeesus on Kristus, on syntynyt Jumalasta, ja jokainen, joka rakastaa isää, rakastaa myös hänen lastaan 1. Joh. 5:1

5.1. Kun minä katselen taivasta, sinun kättesi työtä, kuuta ja tähtiä, jotka olet asettanut paikoilleen - mikä on ihminen! Kuitenkin sinä häntä muistat. Ps. 8:4-5

6.1. Kun tähti tuli sen paikan yläpuolelle, missä lapsi oli, se pysähtyi siihen. Miehet näkivät tähden, ja heidät valtasi suuri ilo. Matt. 2:9-10

7.1. He menivät taloon ja näkivät lapsen ja hänen äitinsä Marian. Silloin he maahan heittäytyen kumarsivat lasta, avasivat arkkunsa ja antoivat hänelle kalliita lahjoja: kultaa, suitsuketta ja mirhaa. Matt. 2:11

8.1. Minä teen sinusta valon kaikille kansoille, niin että pelastus ulottuu maan ääriin saakka. Jes. 49:6

9.1. Kuninkaat saavat vielä nähdä! He nousevat osoittamaan kunnioitusta, ruhtinaat heittäytyvät maahan edessäsi. Jes. 49:7

10.1. Nyt iloitsen saadessani kärsiä teidän hyväksenne. Sen, mitä Kristuksen ahdistuksista vielä puuttuu, minä täytän omassa ruumiissani hänen ruumiinsa hyväksi, joka on seurakunta. Kol. 1:24

Silloin ennen

Palaa joulu lapsuuden varmaan monen mielehen. Kuusi tupaan kannettiin koristella annettiin. Pipareita, olkitähtiä, Omenia punakylkiä, lippurivi kuusen ympäri, tähti latvassa jo kimalsi.

Joululaulut monet osattiin, innolla ne sitten laulettiin. Vaikka oli vaatimatonta, odotus niin malttamatonta. Aina jouluruokaa laitettiin, jotain käärittiin myös pakettiin.

Valettuna oli kynttilät, jotka kuusosessa loistivat.

Tuli pukki pitkäpartainen, yli sadan vuoden oli ikäinen. Miksi isä aina sattuikaan silloin hevosia ruokkimaan? Usein pukki ehti tulemaan, säkistänsä lahjat jakamaan. Meille kaikkein parhain lapsuuden on aika kuitenkin.

Terttu Ketola

SUDOKU 25

			6		4			
7	8			5				4 6
	6							5
			3		5			
			1 2		7 4			
			2 1		8 6			
	5			7				2
	7 4					1 9		

Evakkolapset ry tiedottaa:

Kevätkauden 2008 ohjelma

Evakkolasten hengellinen päiväpiiri kokoontuu Karjalatalon Galleriakapellissa (3. kerros, Käpylänkuja 1, Helsinki) joka kevätkauden 3. keskiviikkona klo 14-16. Ennen ohjelmaa kahvitarjoilu klo 13.30 alkaen.

Ohjelma alkaa hartaushetkellä. Lauletaa ja veisataa, haastellaa ja muistellaa. Puretaa sisimpäi tunteita yhes ja naapuri keral.

Kokoontumisten teemat

Ke 16.1. Evakkolapsi ja elämänsä - "Antrean tytö", hammaslääkäri Terttu Törmä

Ke 13.2. Evakkolapsen hengellinen kasvu, esteitä ja kasvun suuntia - "Kirkun evakko", KTM Eero Voutilainen

Ke 13.3. Sotalapsen muistin "mustat aukot" - Sotalapsi, kirkkoherra Erkki Kokko

Hyvän paimenen sunnuntaina 6.4. klo 18 Evakkolasten tuomasmessu Helsingissä Agricolan kirkossa

Ke 23.4. Kevätretki Karjalaisen kulttuurin keskuksen Äijälään, Kangasala

Olemme koonneet Karjalatalolle karjalaista kirjastoja, joka on auki tilaisuuskäytön aikana. Sieltä voi lainata mielenkiintoista luettavaa. Karjalatalolle pääsee bussilla 65A tai 69 sekä raitiovaunulla 1 tai 1A.

Lämpimästi tervetullo! Lisätietoja Irma Kumpulalta, puh. 040-522 5210 tai Tapio Karvoselta, puh. 0500-447 764.

Evakkolapset ry

5-vuotias Asta ei jaksanut intensiivisesti seurata, kun pientä pikkuserkkaa kastettiin. Äiti kuiskasi,

että kuuntele nyt tarkkaan, että tiedät, mikä vauvalle tulee nimeksi.

Asta yritti kuunnella ja alkoi näyttää hämilliseltä. Lopulta Asta kirkkaalla äänellä kysyi: "Ei kai vaan sille annettu nimeksi Jeesus Kristus?..."

Hello, rakkaat lukijat Suomessa

Olen Miriam Heinonen. Olen Arja ja Urpo Heinosen tytär ja kotoisin USA:sta Connecticutin osavaltiosta. Isäni on syntynyt Kurkijoen kylässä, ja äiti on aito tamperelainen. Tämä esittely siksi, että on jo pitkä aika siitä, kun viimeksi kirjoitin teille täältä Paraguayasta. Viivyn työssäni Peace Corpsin "lähettäläänä" vielä neljä kuukautta. (Toimitus: Miriam on kirjoittanut tämän kirjeen jo 9.8.2006 eli yli vuosi sitten. Toimituksen hyllylläkin se on ollut jo varmaan vuoden päivät, anteeksi vain.)

Kuluneet kaksi vuotta ovat menneet hyvin. Minulla on ollut hyvä tuuri omaisten ja ystävien suhteen: he eivät ole unohtaneet minua.

Paraguayssa elokuu on keskellä talvea. Samaan aikaan kotiväkeni ja suomalaiset lopettelevat kesänsä joskus hyvinkin lämpimässä säässä ja odottelevat syyskuun viileyttä, kunnes sitten taas pitkän talven jälkeen ei meinaa malttaa odottaa kevättä.

Täällä talvella on kärsimistä muista syistä. Tänä lämpötila oli + 36 astetta Celsiusta, ja tuulen nopeus oli 60 km/h. Neljään kuukauteen ei ole satanut: pölyä siis riittää. Elokuun sää on kurja. Olen kuitenkin kuullut, että lokakuussa pi-

täisi sadekauden alkaa. No, se säästä.

Ei sillä, ettenkö jaksaisi säästä kirjoittaa. Se, että aloitin kirjeeni säästä kertomalla, johtuu siitä, että täällä ihmiset aloittavat ja lopettavat keskustelun juttelemalla säästä. Väliin ei juuri muuta mahdukaan.

Sadevesi tärkeää

Tietysti vedellä on täällä suuri merkitys kaikkeen, kuten kaikkialla maailmassa: viljan ja ruohon kasvuun, eläinten ja ihmisten hyvinvointiin. Ja täällä on erityinen merkitys sadevedellä. Sitä täällä jopa juodaan. Vesi kerätään katoilta suuriin maanalaisiin säiliöihin, joita sanotaan aljibeiksi. Jokaisella talolla on oma aljibesinsa, ja sen koko riippuu tarpeen määräästä.

Monilla taloilla on myös pieniä lampia, joiden vettä käytetään kotieläimille ja kasvien kasteluun. Wow, minusta on tullut todellinen chacuena, joksi ihmisiä kutsutaan Chacon alueella, sillä olen oppinut kertomaan vedestä yksityiskohtaisesti.

Minun täytyy tunnustaa, että toisinaan näen unta, että ulkona sataa. Aamulla sitten katson innokkaana ulos vain nähdäkseni ohi ajavien autojen nostattaman pölyn. Voi, kuinka odotankaan lokakuuta! Näin siis täällä Chacossa

Länsi-Paraguayssa, missä nyt asun.

Idempänä on aquifer, josta saa vettä pumppaamalla. Talossa, jossa minä asun, on kolme tankkia, mutta meiltä loppui vesi jo viime kuussa. Sitä piti siten ostaa, ja se tuotiin isolla tankkerilla. Yksi tankeistamme "täyttyi" puolilleen, ja toivomme veden riittävän sateisiin asti.

Paitsi sateettomuus vesipulaamme oli toinenkin syy: jokin eläin oli joutunut yhteen tankeistamme ja mädäntynyt sinne. Emme vielä tiedä, miten se oli sinne joutunut. Vesi vain alkoi haista pahalta, ja lopuksi kaikki tankit oli tyhjentävä ja puhdistettava. Mitään eläimen raatoa ei kuitenkaan löytynyt.

Minulla ei ole vaaraa jäädä ilman vettä, sillä sen turvallisesta saannista huolehtivat hyvin organisoituneet mennoniitit. Lisäksi Peace Corps takaa puhtaan veden kaikille vapaaehtoisilleen. Näin hyvin asiat eivät kuitenkaan ole kaikissa naapurikyissä.

Isä ja äiti vieraisilla

Syksyllä - teidän kalenterinne mukaan keväällä - sain isän ja äidin tänne vieraisiksi. Oli suuri ilo saada esitellä heille parhaita paikkoja, vaikka itse asiassa kaupunki onkin likainen ja

huonosti hoidettu. Olen kuitenkin oppinut pitämään tästä pääkaupungista, jonka halkeamat jalkakäytävillä saattavat olla jopa vaarallisia.

Kaunista Asuncionissa on esimerkiksi presidentin palatsi, tunteettoman sotilaan hauta ja tori monine kojuineen, joissa asukkaat tekevät ostoksiaan. Näimme myös Peace Corpsin päämajan. Muistan myös paljon hyviä ravintoloita. Isä taisi nauttia esiintymisestä miljonäärinä, kun pani menemään 1000 guaranin seteleitä, kuin ne eivät olisi olleet minkään arvoisia. Se rehvastelu kesti isän harmiksi vain kolme päivää. Ja sitä paitsi 600 guarania vastaa yhtä USA:n dollaria.

Lomalla Argentiinassa

Rajan ylitys bussilla vei meidät Argentiinaan Oberan kaupunkiin, missä alkoi juuri Suomi-festivaali Colonia Finlandesin 100-vuotisen historian kunniaksi. Minulle tunnelma oli häkellyttävä: ympärillä oli suomalaisia Suomesta, Argentiinan suomalaisia, me Amerikan suomalaiset, Brasilian suomalaisia, Paraguayan suomalaisia ja vielä Espanjankin suomalaisia.

Tilaisuudet olivat hyvin inspiroivia ja kansallistunnetta kohottavia. Nautimme

siitä kovasti, ja äidin ottamat sadat valokuvat kannattaa kyllä katsoa uudestaankin.

Juhlista lähdimme Iguatsun putouksille. Ne voi nähdä sekä Argentiinan että Brasilian puolelta. Kävimme katsomassa molemmat näkymät, ja Brasilian tarjoama näkyä mitenkään väheksymättä Argentiinan puolelta oli paremmat ja isommat nähtävyydet. Jos olette nähneet elokuvan Black Robe, uskon teidän nähneen siinä Iguatsun putoukset. Elokuva kertoo jesuiitta-lähetyssaarnaajista. Kansantarina kertoo, että putoukset syntyivät näin:

"Oli kerran kaunis intiaaniprinssi rakastui, mutta jumalat eivät liittoa hyväksyneet, koska olivat valinneet tytön itselleen. Nuoret rakastavaiset päättivät paeta kanootilla virtaa alas. Kun jumalat saivat kuulla siitä, he pudottivat veden nuorten kanootin alta, jolloin tyttö hukkuu ja prinssi muuttui puuksi, joka vieläkin katsoo jyrkänteeltä rakastettuaan virran kuohuisa."

Viimeinen paikka, jossa kävimme, oli Buenos Aires. Siitä on tullut yksi suosikeistani. Voi, miten kaunis city! Kaupungin kiertoajelulla näimme kaikki nähtävyydet. Kohokohta minulle oli Calamito, värikäs pikku katu alkujaan köyhällä alueella. Siellä kansantaiteilijat piirsivät muraalejaan. Siitä on kehit-

tynyt turistinähtävyys, jossa paikalliset taiteilijat koontuvat ja keivät taidetta tavallisesta elämästä. Casa Rosada, jossa Evita Peron piti kuuluisia puheita, kannattaa myös sisällyttää käyntikohteisiin.

Heinäkuussa ystävieni Shannon tuli vieraakseni. Tapasimme Buenos Airesissa. Menimme sieltä Mendozaan, jossa vuokrasimme auton ja ajoimme Norton viinitarhoille. Pääsimme maistelemaan kaikki hyviä viinejä, joten pidämme nyt itseämme sen alan asiantuntijoina.

Buenos Airesin vanhassa kaupunginosassa San Telmossa osallistuimme vielä karnevaaleihin kauniiden kuistien ja arkkitehtuurin helmassa. Olen kerta kaikkiaan ihastunut Buenos Airesiin ja suosittelen sitä matkakohteeksi kaikille. Aion vieraillla siellä uudelleen, ennen kuin palaan kotiin Yhdysvaltoihin.

Kun komennukseni täällä loppuu, aion kierrellä 2-3 kuukautta Etelä-Amerikassa, ehkä sisareni ja veljeni kanssa, jotka myös ovat tulossa tänne käymään. Nyt on sen aika. Carpe diem! (suom. Tartu hetkeen!)

Olette mielessäni. Toivon teille kaikkea hyvää!

Miriam

Suomennos: isä Urpo Heinonen ja äiti Rakel Toivanen

Syksyllä 1948

Ensiluokkalaisen Maija Häyhän (myöh. Inki) esitti runon ensimmäisessä koulujuhlissa Kyrössä.

*Onpa oma oppikoulu,
koulu kaivattu Kyrössä.
Ei ole syntymäsijoilla
eikä kasvupaikallansa.
Se on tuotu tuonnempata,
taipaletta taittamalla
teitten pitkien takoa,
monta mutkaa matkassansa,
monta vastassa mäkeä.*

*Kuin on koulu kulkemassa,
orpouessa opinahjo?*

*Sota työnsi mierontielle,
rauha armoton ajeli.*

*Kaunis koulu Karjalassa,
Elisenvaarassa ehossa
seisoi Saavankalliolla,
katsoi kukkulan laelta
sinisiintovaarain vyötä.*

*Ilon voima voitehena
Tehtiin työtä. Luontui laulu.
Jalka oli maassa, mutta*

Katse tähtiin kohotettu.

*Itsenäisyyspäivän illan,
jalon juhlan kunniaksi
kimalteli kynttiläiset,
ilotulet ikkunoissa.
Loisti koulu loimotteli
komealla kummullansa.*

*Oli tuttu joulun tuntu,
kuusen tuoksu, latvan tähti,
puurot, pukit, lahjat, laulut,
syänilo ihmisillä.*

*Kevät koitti, kukat nousi,
kukkui käki kultakulku.
Tuli tiukka tilinpäätös:
numeroiset tieot näytti.*

*Kimmelkesään koulu nukkui,
havahutti syksyn soitto.*

*Lukuvuosi lukuvuotta
lykki. Aika siivin lensi,
vieri, niin kuin virran vesi
vierii suuntaan suuren aavan
eikä palaa, koskaan palaa.*

*Syttyi sota. Sortui seinä.
Suistui katto. Liekit löivät.*

*Sota työnsi mierontielle,
rauha armoton ajeli.*

*Koti uusi keksittynä,
maja männikkömäellä
Turun maassa mahtavassa,
Auran vierellä vesien.
Koulu tuotu Karjalasta
koiton, kovaosainen,
tänne vastaan on otettu,
täällä suotu on sijoja
hyvän Pöytyän rajalla,
Karinaisten kunnan puolla,
Kyrön peltojen perällä.
Koulu kohta korotettu,
Rajamäelle rakettu.
Aika armas ahkeroina,
uurastella uuet tieot.
Onnellisten olla lasten.*

*Suokohon sopu sijoja,
järgikulta järjestystä.*

*Jalka olkoon maassa, mutta
katse tähtiin kohotettu.*

Elisenvaaran yhteiskoulun historiikista 1927-1956. Kirjoittajan nimeä ei ole julkaistu, mutta saattaapa olla, että teksti on historii-kin kirjoittajan eli Saimi Hukkasen käsialaa.

Maija Inki (keskellä) yli kuuden vuoden takaisessa kuvassa, joka on otettu Kurkijoki-Säätiön hallituksen kokouksessa. Mukana kuvassa vasemmalla Taina Lehto, joka on toiminut vähän aikaa Elisenvaaran koulussa äidinkielen opettajana sekä oikealla Leena Virtanen, joka on entisenä pöytyäläisenä käynyt Elisenvaaran yhteiskoulun. Elisenvaaran koulun 80-vuotisjuhlan iltamissa juontaja yhytti Maija Inkin ja pani tämän töihin. Maija sai lausua – kuten 59 vuotta aiemmin – alun oheisesta Saimi Hukkasen kirjoittamasta runosta. Se kävi ihan kuin vanhasta muistista, kunhan ensin lukulasit löytyivät. Pyyntö esittää runo tuli Maille ihan yllätyksenä. Kuva Eino Vepsä.

Koulun 80-vuotisjuhlassa jaettiin myös pöytästandaareja. Niitä saivat pitkään työskennelleet opettajat ja muu henkilökunta sekä entinen koulun oppilas, juhlapuhuja, taiteilija-professori Heljä Liukko-Sundström, kuvassa vasemmalla.

Yksin

*Tuolla kaukana
rajan takana
tyhjä hautausmaa
turhaan odottaa.*

*Illan hämärään
eipä sytykään
luomaan loistoaan
yhtään kynttilää.*

*Loisti kuitenkin
tähti kirkkahin.
Hanki kimmelsi
niin kuin timantti.*

*Joulun tunnelma
tuli sinnekin,
joulun sanoma
kaikeinkin kallehin.*

Terttu Ketola

Kun kiukaan urut soivat

Kukapa meistä vanhemmista ihmisistä ei jo lapse-
na olisi kuullut kiukaan ur-
kujen soivan. Savusauna-
han löytyi ennen vanhaan
lähes joka talosta maaseu-
dulla. Moni myös näki en-
simmäisen kerran päivän-
valon savusaunan hämyssä
syntyessään.

Sauna toimi peseytymis-
paikan lisäksi monessa
muussakin tehtävässä. Siel-
lä hierottiin ja kupattiinkin.
Siin' sitten kurkotettiin
koussikallinen vettä kiua-
kaan kivien päälle, niin jo
oli ihme, ellei kiukaan urut
ryhtyneet soimaan.

Sauna oli ennen kuin
pyhä paikka, jossa ei riidel-
ty, vaan istuttiin kuin kir-
kossa hiljaisella äänellä so-
pottaen. Saunassa asui
myös saunatonnttu, ja sitä
piti kunnioittaa suurella
hartaudella, ettei se vain
suuttuisi. Se voi kiukus-
päissään viskata vaikka
tuhkat saunojen päälle.

Muutoin tonttu oli sau-

nan haltija, kiltti ja viisas.
Voi se joskus näyttäytyäkin
ja pitää pientä piipitystä,
mikä oli hyvän merkki.
Siellä se lauteiden alla hiipi
ja kuunteli saunojen löy-
lynottoja.

Ennen vanhaan kaikki
istuivat saunassa hiljaa kuin
kirkossa, mutta nykyisin
saattaa saunavanhus kuulla
ja kokea toisenlaisiakin
kylpijöitä. Saattavat savu-
saunan hämyssä ja tuoksus-
sa maistella saunajuomiaan
ja sitten laulaa vähän – kuin
kilpaa saunaurkujen soides-
sa.

Meidän pikku tytöt Pin-
ja, Peppiina ja Petrastiina
halusivat kokeilla, onko ai-
kuisten puheissa perää.
Niinpä he kipusivat isäni
vuonna 1947 veistämän
saunan lauteille. Sisaruksia
vähän pelotti, mutta kokeil-
tava oli, näkyisikö sitä sau-
natonttua.

Peppiina oli jo nähnyt
vilauksen tontun piposta,
mutta urkujen ääntä hän ei

ollut kuullut. Tulipa isä hä-
tiin ja viskasi kauhallisen
vettä kiukaan, ja johan al-
koivat urut soida. Se Pep-
piinan tonttukin taisi vilah-
taa kiukaan rakosesta.

Tämä savusauna on läm-
minnyt vain silloin, kun
kylpijöillä on halu etsiä ja
kokea elämyksiä savun-
tuoksuisista löylyistä. Mo-
net lienevätkin elämyksen
kokeneet, kun aina joskus
saunoja ilmaantuu Ameri-
kasta asti. Tästä me näem-
me sen, ettei kaikki vanha-
aikainen ole maailmasta ka-
donnut.

Toivottelen hyviä savu-
saunan löylyjä savuntuok-
suineen hämariin talvi-
iltoihin ja Hyvää Utta Vuotta
2008. Kylvetään, kun hy-
vältä tuntuu. Kiitän kaikkia
lukijoitani menneestä ajas-
ta, erikoisesti päätoimittaja
Raija Hjelmiä. Siunausta
uuteen vuoteen.

Aino Koppi

Pinja, Peppiina ja Petrastiina lähtivät tutkimaan, löytyisikö mummon savusaunasta saunatonnttua.

Taas tulloo vuos uus

Taas tulloo vuos uus,
vaik en yhtää ennää
lissää ikkää huoliskaa.
Vaik kui sutis ja puistelis,
aika käyp ko takijaine
takkii.
Ei mikkää ijän mukan
parane, vaa pahenee.
Sen takkii muista huilii
eikä turhaa ryntäillä.

Uus vuos tulloo, se tulloo,
sil ei kukkaa maha
mittää,
ja se tuop tullessaa, mitä
tuop.
Vaik kui täs lupaisi:
- En syö hyvää vaa
pahhaa,
juon vettä ja juoksentelen.

Hyvistä meininkeist
huolimatta
elän entisel viisii.
Nekkii, jotka pääsööt
keppi ja kurttu –
vaiheeseen,
ottavat ja kuuloot kerra.

Hyvän tekemine oiski
hyvä,
ainaki toisil oiva luppaus,
et antais liian pois.
Mut käyvää palkkasottaa,
ain ollaa jottai vaijaallaa.
Tyytyväisyys ois parast
lääkettä joka vuovel.
Sitä ei ällyy antaa Kela.

Anna

Muistat sie viel?

Muistovihko

Kotiseutumatojen yhteydessä vietämme aina monenlaisia juhlia. Muistellemme yhteisesti koettuja vanhoja asioita ja tapahtumia. Niin tänäkin kesänä.

Rakkaat entiset naapurimme ”lapset” viettivät Härnämässä 70- ja 75-vuotismarkkipäiviään. No, ainahan on suuri työ ja tuska miettiä, mitäpä sitä antaisi lahjaksi sankareille.

Eihän sinne pitkän matkan taakse mitään kovin erikoista tarvitsekaan viedä. Tällä kerralla riittivät kronikka lapsuusmuistoista ja muistovihko.

Meillä työtöillä silloin aikanaan oli jokaisella muistovihko, mihin ystävät

ja koulukaverit saivat kirjoittaa muiston jonkun kiiltokuvan koristaessa vihkon

sivua. Niinpä päätin, että Aila-ystävämme saisikin tällä matkalla muistovihon.

Kirjakaupasta löytyi kylä vihko, mutta vanhojen kiiltokuvien metsästykseni olin sitten jo jännää puuhaa. Jotain löytyi omastakin takkaa, mutta onni potkaisi sitten oikein todella. Kirpputorilta löytyi ruskea kirjekuori täynnä vanhoja kiiltokuvia.

Kelpasi niitä vanhoja kiiltokuvia vihon sivuille liimata ja sitten muistella vanhoja muistovihkoon kirjoitettuja hauskoja muistovärsyjiä. On se kummaa, kun alkaa kelata jotain asiaa vuosikymmenten takaa, kuinka muistilokeroista alkaakin pulpahtaa esiin vaikka millä mitalla muistoja ja kirjoituksia. Siellä ne jossain sopukassa ovat uinuneet melkein ”Prinsessa Ruusunen” unta.

Oli ilo olla antamassa tällaista vaatimatonta, mutta kuulemma mieluista lahjaa. Näitä kultareunaisia muistoja me joka matkalla aina haemme, löydämme ja niistä iloitsimme. Muistot ovat elämän rikkaus, eikä niitä korvaa mikään muu.

Kerrotaan tarinoita ja juttuja nuoremmallekin polvelle. Ne näyttävät kovasti heitä kiinnostavan.

Kolme sanaa Sinulle:
Ole ystävä minulle.

Outoja oltiin,
kun yhteen tultiin.
Ystäviä ollaan,
kun erotaan.

Toivon elon polulles
onnenkukkaa monta,
monta ilon aamua
ja iltaa surutonta.

Terttu Ketola

Lappi liekeissä -seminaari Turussa

Saksalaiset Lapissa vapauttivat suomalaisjoukkoja Karjalaan

Turun suomenkielisessä työväenopistossa järjestettiin Lappi liekeissä -seminaari lauantaina 10.11. yhteistyössä opiston ja Turun Yliopiston poliittisen historian laitoksen kanssa. Päivän aikana kuultiin tutkijoiden esitelmiä sodan taustoista, aikalaisten kokemuksia elämästä saksalaisten rinnalla ja kertomuksia evakkomatkoista.

Opiston rehtori, KT Ilkka Virta totesi tapahtuman olleen jatkoa opiston sota-aikaa käsittelevien seminaarien sarjaan.

– Aikaisemmin olemme käsitelleet mm. Viipurin kohtaloa, Lotta Svärd -järjestöä ja vuosi sitten kuullimme suomalaisten ja venäläisten tutkijoiden tulintoja talvi- ja jatkosodista. Keväällä on suunnitelmassa pitää evakkoja käsittelevä seminaari, valaisi Ilkka Virta, jonka omat juuret juontavat äidin puolelta Viipuriin.

Ruotsiin ja Pohjanmaalle

Yhteensä Pohjois-Suomesta evakuoitiin yli 100 000 henkilöä ja 51000 kotieläintä, yli 50 000 henkilöä siirtyi Ruotsiin. Näihin kuului muun muassa YM, psykologi Vappu Hietanen Rovaniemeltä, joka muisteli asukkaiden tiedossa olleen, että evakkoon lähtö tulee.

– Kansa pelkäsi, että, kuten silloin sanottiin, ryssä tulee. Kun sitten Ruotsiin lähtö tuli, 10-vuotiaan lapsen mielessä oli, että siellä odottivat karamellit ja suklaat. Meidän evakkoyhteis-

sömme sijoitettiin Agnäsinkunnan rukoushuoneeseen. Meillä oli siellä hyvä olla. Isommassa leireissä tapahtui lasten sairastumisia. Muistan nähneeni kuvan, missä oli 16 pientä arkkua, muisteli Vappu Hietanen.

Lähes puolet Lapin asukkaista evakuoitiin Pohjois- ja Keskipohjanmaalle. Liikenneväylät olivat saksalaisten hallussa, ja saksalaisten kolonnat täyttivät pohjoiseen vievät tiet. Kunnallisneuvos Aira Tikkanen kertoi perheensä neljä kuukautta kestäneestä evakoreissusta Posiolta Sieviin Keski-Pohjanmaalle.

– Jatkosodan aikana oli eletty saksalaisten kanssa rinnakkain, mutta koko kesä 1944 oli huhuttu evakkoon lähdestä. Matkaan lähdettiin kävellen, koska autot tarvittiin arkistojen siirtoon. Vastaaan tuli koko ajan saksalaisia joukkoja, joten matkaan kului kaksi viikkoa, muisteli Aira Tikkanen.

Tikkanen kertoi lisäksi, että evakkokylässä ei tahtonut ravintoa riittää, kun väkimäärä oli kasvanut. Erialaisten kulttuurien kohtaaminen vaati totuttelua ja sopeutumista. Niinpä kotikävä ajoi jo marraskuussa kotiin uhmaamaan olosuhteita ja miinavaaraa.

Lappi liekkeihin

Päivän aikana tuli esiin, että Lapin sota oli osa suurvaltapolitiikkaa. Saksalaiset olivat jo pitkään valmisteilleet poistumistaan maasta, Neuvostoliitto vain joudutti sitä tehtyään aselevon

Suomen kanssa. Saksalaisjoukkojen poistaminen piti vain tehdä asevoimin, ettei se olisi käynyt verettömästi ja liian joutuisasti. Neuvostoliiton tavoite oli sitoa 200 000 saksalaista pohjoiseen, pois Berliinin puolustuksesta. Tosin sitäkin tärkeämpänä pidettiin suomalaisjoukkojen alasajoa, joten Lapin sota jäi nuorten ikäluokkien harteille.

Suomi teki aselevon Neuvostoliiton kanssa 4.9.1944. Aselepoehtojen mukaan maassamme olleiden saksalaisten joukkojen oli poistuttava Suomesta 15.9. mennessä. Sekä suo-

malaiset että saksalaiset pyrkivät syyskuussa 1944 välttämään turhia tappioita. Syysmanöövereiksi kutsuttuna aikana saksalaiset ilmoittivat, milloin he vetäytyisivät nimetyltä paikkakunnalta. Siitä parin päivän kuluttua suomalaiset ottivat alueen haltuunsa.

Neuvostoliitto kiinnitti voimakkaasti huomiota suomalaisten hitaaseen toimintaan. Valvontakomissio jätti Suomelle uhkavaatimuksen hyökkäystoimien aloittamisesta saksalaisia vastaan. Juuri sopivaan aikaan määräsi Suomen pohjoisia joukkoja johtanut

kenraaliluutnantti Hjalmar Siilasvuo omapäisesti tekemään maihinnousun Tornioon. Tämä tapahtuma 1.10.1944 oli kipinä, mikä sytytti Lapin liekkeihin.

Suomalaisia vapautui Karjalan alueelle

Oulun yliopiston ja maanpuolustuskorkeakoulun sotahistorian dosentti, FT Eero Elfvingen valaisi yleisölle Lapin sodan taisteluita. Hän totesi Suomella olevan syytä olla kiitollinen saksalaisille, jotka vastasivat jatkosodan aikana noin puolen Suomen puolustuksesta Oulujokilinjan yläpuolella.

– Jos Pohjois-Suomen alue olisi ollut suomalaisten vastuulla, miten olisi siirretty joukkoja Karjalaan? pohti Elfvingen. Hän totesi, että keskinäiset suhteet olivat kolmen vuoden ajan hyvät. Suomen solmima erillisrauha olikin saksalaisille järkyttävä yllätys.

– Tornion maihinnousun jälkeen seudulla käytiin La-

pin sodan suurimmat taistelut. Hetkeä aikaisemmin aseveljinä olleita saksalaisia ei kuitenkaan aina pidetty pahana vihollisena. Ovatpa jotkut veteraanit kertoneet ampuneensa mieluummin ohii, valaisi Elfvingen.

Poltetun maan taktiikan vuoksi saksalaisten moottoroidut joukot etenivät sujuvammin kuin perässä tulleet suomalaiset, joiden oli siltojen ja ehjien teiden sijaan kuljettava vaikeakulkuista ja miinoitettua maastoa pitkin. Tutkijoiden mukaan saksalaisjoukot ja materiaali poistuivat Lapista niin ripeästi, kuin niissä olosuhteissa oli mahdollista.

Viimeiset saksalaiset poistuivat Suomen alueelta 27. huhtikuuta 1945, minkä jälkeen Suomi katsoi sodan tosiasiallisesti päättyneeksi. Päivää on vietetty vuodesta 1987 asti kansallisena veteraanipäivänä.

Kullervo Huppu

Seminaarin ruokatauolla vasemmalta Eero Elfvingen, Ilkka Virta (Viipuri) ja aiheen ideoinut Esko Ahola (Räisälä).

Iltalomalla kotona

Kuukausi tuli täyteen, ja eräänä aamuna meille ilmoitettiin, että parin päivän päästä muuttaisimme Valamoon, missä meillä alkaisi tykistökoulu, koska meidän virallinen aselajimme oli Rannikkotykistö eli RT3. Se tarkoitti meidän tapauksessamme Laatokan rantojen puolustusta.

Muutosuunnitelma virkisti vähän mieltä, mutta toisaalta myös jännitys kasvoi, sillä pian olisi leikit leikitty ja tosiasiat edessä. Kun iltaruokailu oli ohi ja alkoi vapaa, tämä poika sai ajatuksen lähteä käymään kotona. Se olisikin viimeinen mahdollisuus iltaloman viettoon kotona, sillä Valamosta ei lyhyelle lomalle ehtisi.

Minun päivystäjälle ilmoittamaan, että lähtisin iltalomalle ja lisäksi, etten välttämättä ehtisi puoleen yöhön mennessä, ja kysyin, saisinko vähän ylittää tuota rajapyykkiä. Vastaus kuului: ”Et minun luvalla, mutta jos otat itse riskin palamisesta, niin mikä ettei: minä en Sinua polta.” ”Se riittää, ja kiitos” vastasin päivystäjälle.

Matkaa minulla oli noin 12 kilometriä, joten kaksi tuntia kuluisi kävellessä, jos pitäisi hyvää vauhtia. Silloin ehtisi olla pari tuntia kotona. Olihan sekin joutain, sillä seuraavasta lomasta ei ollut aavistustakaan, milloin sen saisi.

Niin läksin kävelemään ja toivoin, että saisin kyytiä, mutta turhaan, yhtään apuja ei tullut. Vähän yli kaksi tuntia siinä meni.

Kovin oli kotiväki yllätynyt, kun menin: ”Mistä sinä siihen ilmestyit?” ”Tulin Ihalasta. Olemme olleet siellä Hepolammilla leirilä jo helluntaista lähtien. Pian lähdemme Valamoon, joten ajattelin tulla käymään, kun oltiin näin lähellä. Valamosta ei voi ihan kohta lomalle päästäkään”, kerroin.

Iltakuului nopeasti korviketta juodessa. Kun oli edessä lähtö matkalle, josta ei kenties olisi paluuta, sillä olinhan juuri täyttänyt 18 vuotta ja joutuisin siis mitä luultavimmin oikeaan taisteluun. En minä sitä niin vakavasti ottanut. Vanhemmistani se tuntui aika raskaalta, mutta nyt sen kyllä tajuan itsekin, mitä kaikkea tuo lähtö olisi voinut tuoda tullessaan.

Kun minun oli lähdeävä paluumatkalle, isä tarjoutui lähtemään hevosella kyytiin. Mutta kieltäydin ja läksin astelemaan Ihalan suuntaan. Perillä olin noin tunnin myöhässä. Kaikki kävi, niin kuin oli sovittu: en saanut myöhästymisestäni mitään jälkiseurauksia.

Muutaman päivän perästä alkoi marssi takaisin Huuhanmäen kasarmille, jossa yövyimme. Aamulla jatkoimme matkaa Rauhalan varusvarastolle, jossa

vaihdoin päällysvausteet puhtaisiin, koska entiset olivat siellä telttamajouduksessa vähän nuhraantuneet.

Siirto Valamoon

Välittömästi vaihdoin puhtaat vausteet ylle, ja pian alkoi marssi satamaan, jossa siirryimme Tykkivene Aunukseen. Matka Valamoon alkoi. Oli kaunis kesäinen päivä.

Suurin osa porukastamme oli ensimmäistä kertaa laivamatkalla Laatokalla, niin minäkin. Saareksen kylän Sotilaspojat olivat kyllä käyneet Valamossa retkellä vuonna 1938, mutta minä en ollut siellä mukana, koska samaan aikaan oli kerholaisten leiripäivät Sortavalassa. Valitsin Sortavalan, koska se tilaisuus oli ainutkertainen. Ajattelin, että Valamossa voisinkin käydä myöhemmin, mutten uskonut, että se tapahtuisi aivan tuollaisissa merkeissä. Mutta sellaista oli elämä silloin.

Noin tunnin menon jälkeen saavuimme Kelpän niemeen, jossa sijaitsi yksi Laatokan rannikkopuolustuksen tukikohdista. Sieltä aukeni aava Laatokan selkä, joka päättyi horisonttiin eli vasten taivasta. ”Vain maalla liikkuneesta tuntuu uskomattomalta, että tuo on mahdollista, mutta se vain todistaa, että maapallo on pyöreä”, tuumi eräs maalaispoika 63 vuotta sitten.

Matka Valamoon kesti vielä pari tuntia. Siinä oli aikaa ihailla luonnon kauneutta ja kesän lämpöä. Pian alkoi horisontissa näkyä Valamon kirkon torni pieninä piikkinä, joka vähitellen, mutta hyvin hitaasti suureni. Samoin saarikin alkoi kangastaa, ja meitä maakrapuja ihmetytti, kuinka se voi olla niin kuin ilmassa...

Näytti, että saaren ja veden pinnan väliin jäi selvä rako, niin kuin se olisi ilmassa koko saari. Se oli sitä kangastusta, josta niin tarunhoitoisesti puhutaan. Ei kestänyt kauan, kun ilmiö katosi ja koko saaristo nousi kuin vedestä ja oli edessämme koko laajuudessaan, sillä Valamon saaristoon kuuluu monia kymmeniä saaria.

Pian kolme tuntia kestänyt ihana laivamatka oli lopuillaan, ja laiva lipui hiljalleen Jerusalemin laiturin, jossa meidät laskettiin maihin. Olin Valamossa sodan loppuun saakka, ja siihen aikaan mahtui monenlaisia hetkiä.

Kun olimme poistuneet laivasta ja saaneet rivistötämme kuntoon, alkoi marssi Niikkanen patteril-

Eino Heikinmaa syksyllä 2007.

Eino Heikinmaa:

*Oi niitä aikoja
entisiä ja nuoruusaikoja noita
Sota-aika, osa 5*

le, jonne oli matkaa noin yksi kilometri. Niikkanen sa oli myös oma laiturin, mutta se oli vain moottori-veneitä varten. Siellä oli ollut ennen sotia oma varuskunta, jossa RT3 oli kouluttanut omat joukkonsa, mutta kasarmi oli jossain vaiheessa tuhoutunut. Siitä ei ollut kuin rauniot jäljellä. Tilalle oli rakennettu jonkinmoinen parakirakennus, johon meidät majoitettiin. Sitten alkoi varsinainen tykistökoulu, sillä siihenastinen koulutuksemme oli ollut jotain aivan muuta kuin tykistö-koulutusta.

Tykistökoulu alkaa

Tässä koulutusjaksossa oli niin monia erilaisia tehtäviä, että aika käytettiin vain yhden tehtävän suorittamiseen. Sillä jos yksikin tekisi virheen, niin silloin koko tehtävä epäonnistuisi.

Ensimmäinen päivä muistini mukaan meni sisäjärjestykseen opettelulla ja tutustumisella taloon. Ruokala- ja toimistorakennukset olivat muutaman sadan metrin päässä majoitusparakistamme, joka sijaitsi kentän takaosassa, josta oli lyhyt matka ”santille”, mutta pitkä matka sotapesään ja ruokailuun.

Varsinainen tykistö-kouluksemme alkoi välittömästi. Meidät oli jaettu kahteen ryhmään, tykeillä toimiviin ja tulenjohtueeseen eli mittaustornissa toimivaan ryhmään, johon

minäkin jouduin. En tiedä, kuka jaon oli tehnyt, muttei ainakaan minulta mielipidettä oltu kysytty. Meidän ryhmä oli paljon pienempi kuin se, joka toimi tykeillä.

Niin alkoi varsinainen aselajikoulu, joka kesti muistini mukaan runsaan kuukauden. Se päättyi kommentajamajuri Karejärven loppupäättyyn, jossa valittiin jyvät akanoista. Olin itsekseni päättänyt, että aliupseerikoulutukseen minä en lähtisi ja että armeijan koulutus kohdallani saisi jäädä siihen. Kun komentajan esittämään ratkaisuun kysymykseen vastasin väärin, se riitti: nimeäni ei huudettu. En siis joutunut välittömästi Jerusalemissa alkaneeseen au-kouluun.

”Sitten seuraavat kahdeksan jäivät Valamoon täydennysmiehistöön ja loput lähtevät Ääniselle.” Seuraavan kahdeksan huudettujen joukossa oli myös minun nimeni, joten sain jäädä täydennysmiehistöön Valamoon. Siihen päättyi Niikkanen koulutusjakso, jota en kuvaile sen tarkemmin, sillä jokainen mies, joka on sen koulun käynyt, tietää, mitä se oikein on.

Siirto Rautaveräjälle

Seuraavana aamuna porukka hajaantui, suurin osa lähti laivalla Lahdenpohjaan, ja toiset Jerusalemiin, minne tuli jo muistakin

Laatokan saarista au-koululaisia. Me täydennysmiehet läksimme vaeltamaan kohti Rautaveräjää, jonne oli matkaa noin 6-7 kilometriä. Hiukan jännitti, kuinka meidät nuoret miehet otettaisiin siellä vastaan, mutta oltiinhan me jos sen verran armeijan touhua nähneet, ettei se mitään aivan uutta ollut. Monet meistä olivat jo olleet Is-joukoissa, joten ei se mitenkään kovin outoa ollut.

Noin vajaan tunnin kävelyn jälkeen olimme teitten risteyksessä, josta käännyttiin Rautaveräjälle. Suoraan eteenpäin johti tie, joka vei luostarille, josta jokaisella meillä oli muistissa marjareissu.

Mutta me siis jatkoimme matkaa uuteen yksikköömme Rautaveräjälle, josta tuli meidän uusi yksikkö. Valamossa oli Niikkanen ja Rautaveräjän lisäksi Mustaniemi, mikä oli kolmas patteri.

Noin puolen tunnin kävelyn perästä alkoi taas näkyä Laatokan siniset lainet, jotka olivat merkinä siitä, että pian olisimme perillä. Vielä matkaa oli noin kilometrin verran, sillä siinä kohdassa oli paljon saaria, ja meidän patteri sijaitsi kaikkein kaukaisimmassa saareissa.

Saamamme ohjeen mukaan patterin toimisto sijaitsi ruokala- ja keittiörakennuksen yläkerrassa. Rakennus taas sijaitsi pienellä keittiösaarella, ja sitä ennen oli Patteriston esikunta Rautaveräjä-nimisellä saarella.

Ollessamme ilmoittautumassa Patterin väepelille hän toivotti meidät tervetulleiksi yksikköömme ja neuvoi meitä siitä eteenpäin omaan asuntoomme, jonka saimme kokonaan omaan käyttöömme. ”Jatkatte tästä eteenpäin, ensin lankkusiltaa luodolle ja sit-

”Jotkut kulkivat peräti kylki edellä ja pitivät kaksin käsin vaijerista kiinni.

ten vaijerisiltaa eteenpäin. Sitten olette jo Patterisaaressa, josta käännytte heti vasemmalle ja etenette rantatietä pitkin noin 150 metriä. Siellä on VH-asema, josta valonheitin on viety asemaan. Siitä on järjestetty teille nuorille oma asunto”, jatkuivat väepelin meille antamat ohjeet.

Läksimme reippaina poikina jatkamaan matkaa saamamme ohjeen mukaan. Saavuttuamme lankkusillalle, joka oli noin kymmenkunta metriä pitkä ja vei toiselta kalliolta toiselle. Sitten olimme kallioluodolla, josta alkoi se väepelin mainitsema vaijerisilta.

Haluan ensin kuvailla, millainen se vaijerisilta oikein oli, sillä ensikertalaisella oli sitä pitkin hyvin hankala kulkea: sen kyllä tulimme huomaamaan. Sillä oli pituutta nelisenkym-

mentä metriä, se oli rakennettu kahden vaijerin päälle, jotka olivat lujasti ankuroitu kalliioon molemmista päistä ja kiristetty aika kireälle. Niin, että kun sitä kuormitettiin, niin sitenkin jäi keskeltä veteen noin vajaa metri matkaa.

Vaijerien väli oli noin runsas metri. Tämän jälkeen niiden päälle oli asetettu poikittain lankut noin metrin välein, ja sitten taas vaijereiden suuntaisesti myös lankuista rakennettu runsaan puolen metrin levyinen kävelysilta. Lisäksi toisella puolella oli noin metrin korkeudelle pystytolppien varaan laitettu tukivaijeri, joka meille ensikertalaisille oli ehdottoman tärkeä, sen tulimme heti huomaamaan.

Mutta kun muutamia viikkoja oli siitä kuljettu, niin tukivaijeri oli jo tarpeeton, menimme sitä yksin tai jonossa. Niin se ihminen oppii huojuvalta lattiallakin kävelemään.

Kyllä sitä jälkeenpäin huvittuneesti katseli, kun joku ensikertalainen sitä siltaa ylitti. Jotkut kulkivat peräti kylki edellä ja pitivät kaksin käsin vaijerista kiinni. Täällä oli nimittäin myös aika paljon linnoitusmiehiä uuden tykistö-aseman rakennustöissä, joten uutta sakkia oli aika paljon. Kaikilla muillakin oli alussa hankaluuksia, ei vain meillä.

Kun olimme onnellisesti Patterisaaren puolella, läksimme vasemmalle joltavaa tietä, ohitimme rakennuksen, jossa majoituitivat niin sanotut vanhat tykkimiehet. Siitä oli vielä satakunta metriä meidän majoituspaikkaamme. Mentymme rannan puoleiseen päätyyn, niin kuin oli neuvottu, löysimme sieltä oven, joka ei mikään pikkuovi ollutkaan, sillä sieltä tuli ulos rautatieraitteet, joita pitkin valonheitin oli kuljetettu toimintapaikalleen Laatokan rantaan. Sen jälkeen tilasta oli tehty asuinhuone yhdelle ryhmälle, mikä siis meidän vahvuus oli. Tosin majoituskäyttöä ja -kulkemista varten oli toiseen puolikkaaseen tehty pienempi ovi.

Olimme siis perillä, ja elämässämme alkoi taas uusi jakso. Emme olleet enää asevelvollisia, vaan reserviläisiä, mikä myöhemmässä vaiheessa osoitautui harhakuvaiksi, mutta siitä sitten myöhemmin.

VH-asema sijaitsi Patterisaaren pohjoispäässä aivan puuttomalla osalla, jossa sijaitsivat myös tykit. Ne oli sijoitettu kalliioon louhittuihin aseisiin, maan pinnalla olivat ainoastaan piiput. Tulenjohtotorni sijaitsi hiukan saaren keskiosaan päin puitten suojassa. Paikka oli aika tuulinen, minkä tulimme sitten myöhemmin syksyllä huomaamaan.

25 vuotta sitten pystytettiin Ylistarolle 140 karjalaisen vainajan muistomerkki

25 vuotta tuli juuri kulu-neeksi siitä, kun 11.10.1953 jouduin seisomaan karjalaisten vainajien muistomerkillä helteenkantajana ja pitämään tervehdyspuheeni juhlaan saapuneille. Pidän puheen noitten 140 karjalaisvainajan yhdys-hauta-alueella Ylistaron kirkkomaalla, aurinkoisen sään ja syystuulen vallitessa, joka oli kylvänyt tuonkin alueen koivujen keltaisilla lehduillä.

Lehdet muistuttivat ajasta, jolloin Karjalan koivikkojen keltaiset lehdet peittivät viime askelemme (Laatokan prikaatin) – viimeiseksi lauantaina 22.9.1944 klo 4 Elisenvaarasta lähteneen yksikkömekin ylittäessä rajan klo 5. Sen jälkeen automme pysähtyi hetkeksi Parikkalan kirkonkylällä, jonka reunamia Simpeleen järven kirkas vesi syystuulesa huuhteli. Siitä on jo 34 vuotta. Silloin kirjoitin seuraavat sanat:

Karjalan kaiho

On päättynyt tykkien jyske, teräslinnut pois häipyneet

on.

Oli syksy ja keltaiset lehdet ja kodit autiot taaksemme jäi.

Emme tunteneet matkamme määrää, yli rajan kun askelemme kävi.

Sinne kauaksi luoksesse saavun

ja kodin kuvan Teille viimeisen,

rakkaimman tämän toin.

Hyvät heimolaiseni, mennyttä Karjalaamme tuolloin evakossa kaihossasti muistellessamme näimme saman aikaisesti, että joukostamme monien elämä sammui kokonaan vieraisa oloissa ja hautansa aukenivat ennen tuntemattomien kirkkomailla. Näitten omaisten surulla todistettuna heidän oli luovuttava noitten rakkaitensa hautakumpujen hoidosta. Heimomme oli taas muutettava uusille asumaisjoille, jopa satojen kilometrien päähän vuodesta 1946 lukien. Se koski raskaimmin niitä, jotka syvästi surren joutuivat omaisensa jälkeensä jättämään. Ja he ruokoilivatkin: ”Hyvä Luoja,

kasvata sinä kedonkukkaset noillekin hautakummuille.”

Hyvä heimolaiseni, tuota kaikkea ajatellessani ovat syntyneet sepustamani lauseet, jotka nyt 25 vuotta myöhemmin saamme lukea. Ne ovat kultaseppä Maijalan kaivertamina luettavissa kuparitauluista. Tekstit kuuluvat seuraavasti. Oikeanpuoleisessa taulussa ovat sanat: ”Emme itke, onnen unta he uinuvat vain”, ja vasemmanpuoleisessa taulussa ovat sanat: ”Matkalla väsyttävällä, kuolo kuivasi kyneleet”.

Kuparitaulut ovat mitoitetaan 40 x 60 cm, ja niihin on kaiverrettu yhdys-hauta-alueessa lepäävien nimet syntymäkunnittain. Kiven on hakannut Toivo Suokko Tervajoelta punaisesta graniitista. Kaiverrettu teksti on hopeoitu. Sen mitat ovat 115 x 80 x 20 cm allekirjoittaneen tekemän piirustuksen mukaan.

Itse muistomerkkialueen mitat ovat 26 x 20 m. Alueelle on haudattu 140 vainajaa, joista oli entisten seurakuntien jäseniä seuraavasti: käkisalmelaisia 69, kurkijokelaisia 42, sortavalaisia 9, harulaisia (pitäisi olla harulaisia) 4, rautulaisia 3, räisäläisiä 2, suojärveläisiä 2, pyhäjärveläisiä 2, antrealaisia 1, hiitolaisia 1 ja Vuoksenrannalta 1.

Sepeleen lasku

Kurkijoen seurakunnan (korjaus: Kurki-Säätiön puolesta, sillä seurakunta oli jo aikaa lakkautettu) puolesta laskivat sepeleen, jonka nauhoissa lukivat sanat: ”Työnne tulos jäi Karjalaan, vaan ruumiinne sai Isänmaan.” Sepeleen laskivat maanvilj. Juho Toiviainen ja rovasti Arvi Kujala.

Käkisalmelaisten sepe-

Ylistaron hauta-alueella yhteismuistomerkki

Kurkijoki-Säätiöön ja Kurkijoki-Seuraan otettiin noin vuosi sitten yhteyttä Ylistaron Karjalaisista. He kertoivat, että Ylistaroon vuonna 1953 pystytetty hautamuistomerkki oli mennyt huonoon kuntoon ja tarvitsisi pikaisia toimenpiteitä. He pyysivät korjauksiin avustusta myös kurkijokelaisilta.

Säätiön luottamushenkilöt alkoivat kysellä, mistä muistomerkistä oikein oli kyse. Miksi meiltä pyydettiin avustusta Ylistaroon? Kun ylistarolaiset olivat selvittäneet, että muistomerkki on pystytetty Ylistaron hautausmaalle vuosina 1941-44 haudattujen evakojen muistoksi, Säätiö ymmärsi asian tärkeyden. Myös vanhoista Kurkijokelaisen numeroista löytyi kirjoituksia kyseisen muistomerkkin paljastusjuhlasta ja 25-vuotisjuhlasta.

Kyseiset karjalaiset vainajat omaisinaan olivat

leen laskivat kauppias Kekki ja kauppias Antersin. Isänsä muistolle laskivat seppeleen elisenvaaralaiset sisarukset: sotilasmestari Johannes Poutanen, Esteri Poutanen ja maanvilj. Heikki Poutanen. Lisäksi laskivat monet muutkin kukkavihkonsa muistomerkille.

Muistomerkkin paljastamisjuhlan tervehdyspuheen piti muistomerkkiasian alkuunpanija sekä juhlien järjestäjä maanvilj. järjestökonsulentti Väinö Kuivainen. Muistomerkki luovutuspuheen piti maanvilj. Juho Toiviainen. Muistomerkkin vastaanotto-puheen piti lääninrovasti Arvi Malmivaara.

Ylistaron kirkkomaalla 140 karjalaisen vainajan muistolle pystytetyn yhteisen muistomerkkin paljastamisjuhlassa 11.10.1953 allekirjoittaneen pitämä tervehdyspuhe seuraavassa.

25 vuotta aiemmin

Arvoisat juhlavieraat, tänä päiväksi olette saaneet kutsun saapua tälle merkitylle paikalle viettämään tämän alueen mul-taan kätettyjen Karjalan yhdentoista eri seurakunnan jäsenvainajien muistolle pystyttämämme, yhteisen muistomerkkin paljastus- ja luovutusjuhlaa.

Joukossanne varmaan monia niitä juhlaraitamme, jotka jo kerran aikaisemmin ovat saaneet seistä tällä paikalla, kohdannut suru sydämillään saaneet laskea rakkaan omaisensa tämän alueen maanpoveen sekä pystyttää ristit, jotka ovat lahonneina saaneet jättää paikkansa. Sittemmin nämä leposijat ovat jääneet vaille omia hoitajiansa olosuhteitten pakottamina.

Tämä alue epätasaisena sekä luonnonheinäkasvun peittämänä ei enää vain harvoin hautamerkein merkittynä pystynyt katselijalleen eikä tuleville sukupolville kertomaan, kuinka suuri oli kerran ollut se rukoilevien käsien sekä kyyneliä vuodattavien silmien lukumäärä, joka oli tässä siunatussa maassa leposijansa saaneet. He olivat jättäneet viime jäähyväiset sureville omaisillensa. He olivat nähneet, etteivät askeleet enää tulisi johtamaan takaisin kaivatulle kotiseudulle eikä sinne rakkaisiin kirkkomaihin, vaan tahtoonsa tyytyen he tajusivat, että heidän hautansa aukenisivat täällä kaukana, kesken raskasta evakomatkaansa.

Koska tiesimme, että sodissa kaatuneet olivat saaneet omat muistomerkkinsä, mutta satojen karjalaisen heimomme jäsenten, jotka olivat ikänsä työtä tehneet kotinsa, heimonsa ja koko isänmaansa hyväksi, leposijat olivat vaarassa unhoitua, halusimme todistaa tuleville sukupolville, ettei näitä vainajia ole unhoitettu. Olemme tietoisia siitä, että nämäkin vainajat yhdessä kanssamme aloittivat 14 vuotta sen historian kirjoittamisen, jonka kirjoittamista me jatkamme vielä tänäkin päivänä, tuntematta vieläköän sen päätekohtaa.

Tuntiessani kaiken tämän velvoituksena en voinut olla lähtemättä tätä historiallista asiaa toteuttamaan. Me emme tunne, mitä huominen tuo tullessaan, mutta me toivomme, että Luoja isänmaamme varjelisi ja että tuskalla ja hieillä monta kertaa rakentamamme kodit saisivat säilyä ominamme. Toivotaan, että tästä viettämästämme lyhyestä juhlahetkestä jäisi meille jokaiselle kaunis muisto. Lausun

Teidät kaikki tervetulleiksi tähän historiaamme liittyvään muistojuhlaan.

Arvi Kujalan kiitokset

”Väinö, sinä helteenkantajaja, älä sure sitä, minkä menetit Karjalan luovutuksessa, vaan ole iloinen, sillä olet tehnyt nyt sellaisen historiallisen työn, joka on kertova vielä tulevillekin sukupolville kättesi työstä, joten tekemäsi kruunaa kaiken sen, jonka olet menettänyt. Siunattu olkoon nyt tekemäsi. Älä sure, Väinö”, lausui rovasti Arvi Kujala Ylistarossa pyhänä 11.10.1953 klo 14.

Kahden rovestin siunattua tekemäni historiallisen työn saan olla suuresti kiitollinen heille, että siunauksensa ovat kantaneet ja antaneet voimaa minulle vaikeinkin hetkinä. Siksi siunattu olkoon heidän muistonsa.

Siksi mielihyvällä tässä lausun Teille rakkaat heimolaiseni: en lähtenyt työläni tavoittelemaan kunniaa itselleni enkä palkkaani pyytämällä rikastuakseni, vaan kaiken olen tehnyt rakkaudestani heimoani kohtaan ja tekemällä kaiken, että saan pelastettua tuon alueen, ettei se katoa tuntemattomana sitä uhanneelta 100-prosenttiselta tuholta. En myöskään ajatellut sitä, että kerran tämänkin tekijä kaatuu, vaan tehty elää ja se kertoo tuleville sukupolville paljon historiastamme.

Väinö Kuivainen

Artikkeli on julkaistu 20.10.1978 Kurkijokelaisen numerossa 41. Kurkijokelaisen nykytoimitus on sitä vähän muokannut.

Kaikki loppuu aikanaan

Siirryttiin taas vuoteen toiseen, joulun loppuu loppiaiseen. Uusi vuosi tänne muutti, vielä muistuttelee Nuutti.

Laatikoihin pakataan tähti sekä koristeet. Kuusi ulos nakataan. Mitäs sillä teet?

Lähes vuosi elällään, ennen kuin me ehditään aikaan, jolloin koristeita kuuseen tarvitaan.

Ilolla ne jälleen silloin esille me kaivellaan, paikoillensa joulukuuseen kaikki laitellaan.

Mitenkäs on joulumieli jokaisella meillä? Poisko sekin heitetään, jonnekin vain kätketään?

Syntykö se joulun alla kaikkein sisimpään eikä häviäisi koskaan sieltä minnekään?

Terttu Ketola

JATKOA SIVULTA 1

Olkoon tämä muistomerkki ja nämä haudat yhdistämässä Karjalan heimoa.

Muistomerkki kertokoon historiasta, jonka Karjalan heimo kirjoitti, kertokoon se kovasta ajasta, joka oli niin kyyneltäyteinen, kertokoon rakkaudesta, joka suomalaisissa palaa heimoaan ja isänmaanrakkautta kohtaan. Se muistuttakoon isien Jumalasta, ja opettakoon palvelemaan ja rukoilemaan Jumalaa heimon, kansan ja isänmaan puolesta.”

Lääninrovasti Malmivaara lopetti puheensa toivoen, että Jumalan armo saisi suojella tätä pyhää paikkaa.

Etelä-Pohjanmaan Karjalaisten piirin puolesta laskivat sepeleen toimitt. Kilpiö ja joht. Kekki. Myös lukuisat vainajien omaiset toivat kukkia rakkaitensa hautakummuille. Lopuksi veisattiin virsi 600 torvisoittokunnan säestyksellä.

Muistomerkissä, joka on punaista graniittia, on hopeoituna mm. sanat: ”Ovat elon taistonne päättäneet. Me jatkamme matkaa, mikä kesken teiltä jäi. Kerran yhtyä saamme, on lupaus pettämätön.” Lisäksi muistomerkkiin on kiinnitetty kuparilaatat, joissa on kaikkien vainajien nimet. Kurkijokelaisien vainajien nimilaatassa on alkusanat: ”Matkalla väsyttävällä Kuolo kuivasi kyneleet.”

Käkisalmelaisten ym. nimilaatassa ovat alkusanat:

”Emme itke, he elää. Onnen unta he nukkuvat vain.”

Muistojen ilta

Muistokivenpaljastuksen jälkeen kokoontuivat kurkijokelaiset vainajien omaiset viettämään iltaa Jalmari Salmiselle, jossa puhui ensimmäiseksi kirkkoherra Kujala mainiten mm. miten suuriarvoinen on se, että on tällainen muistomerkki aikaansaatu muutamien harvojen toimesta ja omaisten tukemana. Hän kiitti lämpimästi hankkeen alkuunpanijaa ja loppuunsaattajaa Väinö Kuivaista uhrautuvasta työstä muistokiven hyväksi, samoin muitakin, jotka olivat tavalla tahi toisella olleet mukana työssä.

Virsiä ja puheiden välillä saatiin nauttia talonväen suurenmoista vieraanvaraisuutta pimenevään iltaan saakka. Käkisalmelaiset olivat samanaikaisesti kokoontuneet herra Paakkunaisen kotiin.

* * *

Koska Väinö Kuivaisella on edelleen omia varoja kiinni Ylistaron muistokivihankkeessa, kehottaa lehtemme niitä, joilla on omia tämän kuntoon laitettun kummun alla, lähettämään hankkeen toteuttajalle viipymättä suorituksen, jonka katsovat oikeaksi.

Artikkeli on julkaistu 17.10.1953 Kurkijokelaisen numerossa 42. Jutun lienee kirjoittanut Juho Toiviainen, joka oli tuolloin lehtemme päätoimittaja.

Raija Hjelm

Siunaus- rikasta Uutta Vuotta!

Marjatta ja Eino Orpanan lastenlapset toivottavat meille kaikille hyvää alkavaa vuotta 2008.

Suomen nuorin esikoiskirjailija

Vasta 10-vuotias loimaalainen koulutyttö Emilia Mensalo on tiettävästi Suomen nuorin esikoiskirjailija. Emilia oppi lukemaan ja kirjoittamaan 5-vuotiaana, ja pian hänellä oli jo kirjeenvaihtoystävä. Vähän myöhemmin alkoi käsikirjoitusten teko. Loimaalainen KustannusHD on kustantanut esikoisteoksen.

Emilia Mensalo kirjoittaa jatkuvasti uutta tekstiä. Seikkailu merellä on "pienien tyttöjen unikirja" - toki poikienkin - ja valmistui viime keväänä. Emilia oli tuolloin juuri täyttänyt pyöreät 10 vuotta.

Värikäs kuvitus on tekijän itsensä tekemä. Piirtä-

minen onkin Emilian toinen vahva osaamisalue. Hän harrastaa kirjoittamisen ja piirtämisen lisäksi musiikkia ja balettia. Koulu menee hyvin, ja hän toivoo, että hänestä tulee isona kirjailija. Emilian äiti on filosofian maisteri ja kanttori, isä media-assistentti.

Kurkijoki 6.12.2007

Vapaussodan sankarihaudan muistomerkin äärellä Suomen itsenäisyyspäivänä 6.12. klo 19 paikallista aikaa Tamara Braunkova Kurkijoen Vätikästä sytytti kynttilän ja asetti sen muistomerkillä. Tuolloin oli kova myrsky.

Jouluristikon ratkaisu

Joululehden Sudokun ratkaisu

5	2	1	4	8	9	7	6	3
6	4	9	7	3	2	5	8	1
7	8	3	6	1	5	9	4	2
1	3	2	8	7	6	4	9	5
4	7	5	9	2	1	8	3	6
8	9	6	5	4	3	1	2	7
9	5	7	3	6	8	2	1	4
2	6	8	1	5	4	3	7	9
3	1	4	2	9	7	6	5	8

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Uhkavaatimus
2. Tampereella
3. vuonna 1995
4. SDP:n
5. revontulet
6. Unkarin
7. Hella Vuolijoen
8. Madagaskarilla
9. Kauhavalla
10. slipoveri

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Olkokatu 3, Loimaa
Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan
Aluesairaala

Mistä tämä kuva on?

Perimätiedon mukaan tämä kaunis maisema oli kerran suomalaista Kurkijokea. Tunnistaisiko kukaan, missä tämä kuva on otettu? Tiedot voi lähettää Kurkijokelaiseen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA tai toimitus@kurkijokelainen.inet.fi tai soittaa puh. (02) 762 2551 tai 050-521 3336.

"Juotto- paikka" Marian- vaarassa

Eero Kilpiö (oik.) Ylivieskasta ja Hannu Nenonen (vas.) Lahdesta olivat marraskuun 17. päivänä kahvinkeittopuuhissa Kurkijoen Marianvaarassa, kun hämeenlinnalainen Veikko Autere otti heistä kuvan.

Erikoishammasteknikko

EHT-
liiton
jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com